

Fremtidens teknologistudier: rapport 1: [Bærekraftig kompetanse](#) Høringssvar fra Program for anvendt etikk v/May Thorseth og Rune Nydal

1. Bærekraftkompetanse

Rapporten foreslår en spennende helhetsprofil for fremtidens teknologistudenter i begrepet om bærekraftkompetanse. Bærekraftkompetanse, slik vi forstår det, foreslås som et *beskrivende* begrep, der bærekraftkompetanse omfavner den samlede kompetanseprofil som fremtiden krever. Bærekraftkompetanse er utfordrende å identifisere ettersom vi står overfor 'wicked' teknologiske problemer:

Fremtidens teknologer og ingeniører må både ta samfunnsansvar, være i stand til å anvende og utvikle fremragende fagkunnskap for å skape bærekraftige tekniske løsninger som bidrar til en bedre verden, og evne å påvirke og utøve strategisk lederskap. I en verden preget av kompleksitet, usikkerhet, umedgjørilige dilemmaer og stadig raskere endringstakt må de også i økende grad være omstillingsdyktige, og ha både evne og vilje til livslang læring. Vi mener at *bærekraftig kompetanse* er et beskrivende begrep for den samlede kompetanseprofil som fremtiden krever, og derfor har vi valgt dette navnet på denne delrapporten (Forordet s.vi).

2. Etikkkompetanse

Vi savner tydeligere konkrete mål for utvikling av *etikkkompetansen* til fremtidige ingeniører. *Normativ kompetanse* anerkjennes som nøkkelkompetanse for bærekraft, og identifiseres i rapporten som et av tolv kompetanser ingeniører må tilegne seg: K9 («Bruk og refleksjon over normer og helhetstenkning rundt etikk og bærekraft»). I beskrivelsen av konkrete kompetansemål i K9 domineres imidlertid beskrivelsen av at kompetansemål hentes fra økonomi- og ledelsesfag snarere enn *normative fag* som *etikk* og *politisk filosofi*, kompetansen inkluderer:

«[F]erdighetene som i World Economic Forums språkbruk kalles «Critical thinking and analysis», «Leadership and social influence», «Emotional intelligence» og «Reasoning» [... og det] understrekes at bærekraft også omfatter *likestilling, mangfold og inkludering*[.]» (s.44-45).

Dermed blir det veldig uklart hva som menes med at alle studieprogram ved NTNU skal gi innsikt i *etikk*.

3. Normativ kompetanse

Vi spør oss om begrepet om bærekraftkompetanse, uten at det har vært intendert, har bidratt til å nedtone synliggjøring av normativ kompetanse ved at denne tas for gitt. Det oppstår så langt vi kan se et misforhold mellom læringsprofilene i vedlegg G og innholdsbeskrivelsen av K9: Hvordan skal fremtidens ingeniører utvikle kompetanse til å «drøfte og identifisere etiske dilemma og vurdere konsekvenser?» Hvordan skal NTNU imøtekomme rammeplaner og krediteringsprogrammer for ingeniører som legger vekt på utvikling av kompetanse for etisk refleksjon?

4. Forskningsetisk kompetanse

Det er også uheldig at rapporten ikke eksplisitt nevner behov for utvikling av *forskningsetisk kompetanse* for ph.d.-kandidater. Forskningsetikkloven setter eksplisitte krav til forskningsetikk i opplæring av ph.d.-kandidater, og de aktuelle fakultetene på NTNU har etablert obligatoriske kurs som inneholder forskningsetikk. Vi foreslår at rapporten referer til forskningsetikk snarere enn RRI i beskrivelsen av kompetansemål s. 164. Det er mer naturlig å henvise til lovens formulering av «anerkjente forskningsetiske normer» snarere enn «anerkjente prinsipper for forskning og innovasjon». Forskningsetikk slik det forstås og forvaltes i Norge, gjennom bl.a. nasjonale forskningsetiske komiteer, inkluderer en forståelse av forskningens samfunnsansvar.